

Дигиталното бъдеще на библиотеките

Дигиталната трансформация на библиотеките и техните фондове е пътят, по който ще вървят тези образователни и научни институции в бъдеще. Това стана ясно по време на организираната от асоциация „Развитие на информационното общество“ форум. Представители на големи български библиотеки, университетски преподаватели и учени от Българската академия на науките обсъждаха заедно процесите на дигитализа-

ция на книжовното ни наследство. Освен по-лесен достъп и съхранение това вече позволява търсене и анализ в текстовете на различни източници.

Библиотеките доскоро бяха в изчаквателна позиция, но все-повече стават активни участници в креативната индустрия. Това каза по време на форума проф. Кристина Денчева от УниБИТ. Нарастващият обем от дигитални сборки през последното десетилетие доведе до необхо-

димост от създаване на специализирани отдели в големите библиотеки, често наричани „иновационни лаборатории“ или „лаборатории за данни“, съобщи доц. Милена Добрева от UCL Qatar. Тяхна задача е да подпомагат изследователи и читатели в достъпа до дигитално съдържание. Оказва се, за целта се изискват технологични познания, които потребителите все още не притежават. Лабораториите съчетават дейности по

въвеждане и подпомагане на потребителите в работата със специализирани средства за извличане на данни от големи масиви дигитализирано съдържание, за визуализация и за куриране на дигитални сборки.

Една от най-значимите инициативи за запазване на европейското културно наследство – Europeana, в момента обединява близо 59 милиона обекта – дигитализирани копия на картини, книги и музика. Това

е малко под 3% от всички подобни съхранявани произведения. Доста по-голям е процентът на дигитализираните книги – област, в която работи активно и инициативата Google Books. Около 130 милиона са заглавията, отпечатани от началото на книгоиздаването до днес. Около ¼ от тях вече са и в електронен формат. България също развива своя национална технологична инфраструктура за ресурси и технологии за езиковото и културно-историческото на-

следство – КЛАДА-БГ. Вече десетилетие тя предоставя достъп до ресурси и услуги по електронен път чрез свързани помежду си научни центрове. КЛАДА-БГ ще осигурява публичен достъп до ресурси и електронни колекции, програмни средства и услуги и ще помага за решаването на различни задачи за специализирана и по-широка аудитория, обясни доц. Кирил Симов от Института по информационни и комуникационни технологии – БАН. **АЗБУКИ**

Снимка ОУ „Васил Левски“ – Разград

Разбираш ли какво четеш

Търсят се подходи за повишаване на функционалната грамотност

Боян СТОЙЧЕВ

Международен форум на тема „Функционална грамотност“ събра учени в Представителството на Европейската комисия в България. Организатори са Институтът за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ при Българската академия на науките и Норвежкят университет за наука и технологии в Трондхайм. Участваха над 50 чуждестранни и български учени от университети, изследователски центрове, държавни институции, училища, неправителствени организации от България, Великобритания, Израел, Испания, Италия и Норвегия.

Основна цел на семинара, проведен в два панела, е запознаване с резултатите от проведени

изследвания относно разбирането и усвояването на основни умения от деца и възрастни

можем да правим анализи, прогнози, изводи. Проблемът е обект на международните изследвания PISA (Програма за международно оценяване на учениците) и PIRLS (Международно изследване на уменията за четене на учениците от IV клас), в които българските ученици участват от години.

Във форума в София се събраха колеги, които работят в различни европейски центрове и са специалисти в различни области. Подхождаме към проблема от различни гледни точки и се опитваме да разберем как когнитивната наука, компютърната лингвистика, различните изследвания в областта на невробиологията могат да бъдат полезни за създаването на стратегии и инструменти за преодоляване на проблемите, свързани с подобряването на функционалната грамотност.

Тези проблеми не са географски локализиращи, наблюдават се както в ранна детска възраст, така и при по-възрастни хора. Специалистите са наясно, че трябва да се работи целенасочено върху качествената функционална грамотност, което ще помогне на хората да бъдат полезни както за себе си, така и за обществото.“

Според проф. д-р Татяна Ангелова от Факултета по славянски филологии на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ научният форум в София е от съществено значение за специалисти от различни области, свързани с обучението и преподаването на езика, с изследване на речта и езика, с проучване на лексиката. Но всички те са обединени от ключовото понятие за функционалната грамотност.

Форумът е интердисциплинарен и привлича интереса както на образователни дейци, така и на изследователи и практики, които се интересуват от решаването на проблема за функционалната грамотност. Участието на международните специалисти с доклади и последващото дискутиране предоставят възможност да се види накъде да бъдат насочени усилията на изследователите на проблема, за да се подобрява и усъвършенства функционалната грамотност.

„Впрочем в България сме отворени за проблема и за това говорят редица нормативни документи: Националната стратегия за насърчаване на грамотността, Наредбата за усвояване на българския книжовен език. След положената основа остава да има прилагане на наредбите, с видими резултати“, казва проф. Ангелова.

Създатели на роботи

Близо 60 млади конструктори и програмисти участваха в първото издание на състезанието по лег роботика „Робо сръчко“, организирано от ОУ „Васил Левски“ в Разград. В надпреварата за създаване на мини роботи се включиха отбори от Частно основно училище „Малкият принц“ – Варна, ОУ „Пенчо Славейков“ – Димитровград, ОУ „Христо Смирненски“ – Дулово, ОУ „Даскал Димитри“ – Кюстендил, ОУ „Иван Вазов“ – Харманли, ОУ „Св. Седмочисленици“ – Търговище.

Празникът на роботиката започна с демонстрации на отбор Qwerty – Razgrad от училището домакин, който не участва в състезанието, но има сериозни постижения в Международното състезание за млади инженери „Москва 2018“ и участие в Европейската олимпиада по лег роботика „Атина 2019“.

Състезателите, разделени в 9 отбора, конструират и програмират робот, който да изпратят на мисия с точно определена задача. Накрая те трябва да пуснат своя „Робо сръчко“ в състезание по сумо с останалите роботи. В „битка“

роботите се изправят един срещу друг в пряка елиминация на сумо тепиха. Продължава отборът, чиято машина успее да повали съперника и да го изхвърли от състезателното поле. Надпреварата спечели отбор „Робослав“ от ОУ „Пенчо Славейков“, второто място е за отбора на „Пилотите“ на ЧОУ „Малкият принц“, а на трето е тимът на „Валаяците“ от същото училище.

В категорията конструиране първи се класират „IT Вазовци“ от ОУ „Иван Вазов“, следвани от отборите „Пилотите“ и „ВМО_bot“ – ОУ „Христо Смирненски“.

В състезанието по сръчност първи е отборът „Robodi“ от ОУ „Даскал Димитри“, следвани от „Masterchains“ от ОУ „Пенчо Славейков“ и „All star“ от същото училище.

Освен купи и сертификати „Робо сръчко“ всички първенци получиха и награди от Центъра за творческо обучение в София – партньор на училището домакин. Специални награди за участниците в състезанието „Робо сръчко“ даде и бизнесът в Разград. **АЗБУКИ**